SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

No. 51. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 18, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 18-го БЕРЕЗНЯ 1989 Ч. 51. РІК XCVI.

КРАЙОВА РАДА УАКР ВІДБУЛА НАРАДИ

Ню Йорк, (Р.Б.) — Тут у суботу, 4-го березня ц.р., у власній домівці Українського Народного Дому, відбулося річне засідання Крайової Ради Української Американської Координаційної Ради з участю 42-ох делеґатів від відділів, членів Екзекутиви і членів Президії та представників організацій — членів УАКРади. Нарадами проводили Президія в складі: д-р Богдан Шебунчак, голова, д-р Іван Флис, Іван Олексин і д-р Роман Борковський, секретар.

Д-р Б. Шебунчак, відкривши збори, в короткому слові згадав, що наради відбуваються в часі незвичайних подій в Україні, які вимагають поважної застанови і рішень, які чітко віддзеркалювали б наше становище до цих подій.

Секретар д-р Р. Борковський прочитав протокол з попередніх нарад 13-го лютого 1988 року, який прийнято без змін.

Загальний звіт про працю Екзекутиви зложив голова д-р І. Флис. Він ширше зупинився над переговорами, які довший час велися між представниками УККА, УАКРади і Конференції Безсторонніх Організацій у справі створення одної спільної централі в ЗСА. УАКРада для добра справи пішла на найдалі йдучі компроміси. Натомість УККА не тільки що в нічому не поступився, але кожний раз, коли УАКРада йшла на компроміси, висував щораз нові вимоги.

Заклики Владики Василя Лостене і Конференції Безсторонніх Організацій, яку Владика очолює, полагодити розходження, через неуступчивість УККА не увінчалися успіхом, подібно як і всі інші спроби в минулому.

Останньо Крайова Рада УККА схвалила резолюцію, яка появилася в „Національній Трибуні" з 19-го лютого 1989 року, припинити дальші переговори з представниками УАКРади і Конференції Безсторонніх Організацій до чергової, 16-ої Конвенції УККА в 1992 році. Таким чином УККА заявив, що не бажає собі спільної централі. Ту частину звіту доповнили пізніше дуже детально представники УАКРади, які брали участь в тих переговорах, Євген Стахів, Роман Данилюк і Володимир Процик.

Екзекутива УАКР підтримала працю Конґресової комісії у Вашінґтоні для дослідження причин і наслідків голоду в Україні в 1932-33 роках і після вичерпання державних фондів пожертувала на ту ціль 5,000 дол., а крім того члени Екзекутиви зложили індивідуально понад 1,000 дол. Б. Скорупська перевела збірку в Трентоні в сумі понад 1,000 дол. В цій справі був теж заклик Екзекутиви УАКРади у „Свободі".

Представники УАКРади брали активну участь в Крайовому Комітеті 1000-ліття Християнства в Україні у підготові святкувань тієї епохальної події в історії українського народу.

Міжнародна слідча комісія, створена Комісією голодового ґеноциду при СКВУ, яку неправильно названо міжнародним трибуналом, в склад якої входять юристи з різних країн, відбула дві сесії. Ця справа була предметом нарад на останній сесії Президії СКВУ 4-го лютого ц.р. На підставі неповного і дуже хаотичного звіту комісії ствержено, що на обі сесії комісії видано досі 631,000 дол. і залишився довг на суму коло 200,000 дол. Тому, що Слідча комісія не закінчила своєї праці і не може видати офіційного звіту своєї праці, рішено відбути ще третю сесію в Торонті, кошти якої будуть мабуть не менші як 150,000 дол. Голова згадав, що УАКРада відтягнула свою попередню заяву підтримувати працю Слідчої комісії, як виявилося, що це не Міжнародний трибунал, але звичайна інвестиґаційна комісія, яка не має ніяких прероґатив трибуналу. Комісії голодового ґеноциду при СКВУ доручено приготовити докладний звіт із витрат на сесію Секретаріяту СКВУ, що відбудеться в травні ц.р.

У звідомленні про 15-ий Конґрес УККА подано фальшиві інформації про невиконування фінансових зобов'язань УАКРадою супроти СКВУ. Контрольна комісія СКВУ подала свій звіт на V Конґресі СКВУ і ствердила, що УКАРада майже повністю виконала

(Закінчення на стор. 4)

З. БЖЕЗІНСКІ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ЗАХІД ПЕРЕД НАЇВНОЮ ПОЛІТИКОЮ

Вашінґтон. — Збігнєв Бжезінскі, головний дорадник президента Джиммі Картера у справах крайової безпеки в роках 1977-81, професор Колюмбійського університету в Ню Йорку і автор декількох видань, переважно з ділянки зовнішньої політики, знову написав розумну й розсудливу, глибоко аналітичну статтю в газеті „Ню Йорк Таймс" з 13-го березня, тим разом на тему східньо-західньої співпраці, можливостей відновлення політики детанту та широкої економічної допомоги Заходу для СССР, яка в деяких випадках перевищає форми реальної політики, прихильником і реалізатором якої він є.

З. Бжезінскі твердить, що систематичний занепад економіки, зокрема сільського господарства і забезпечення населення товарима першої потреби та започаткована тепер співпраця між східньо-комуністичними і західньо-демократичними країнами, вимагає випрацювання відповідної західньої стратегії на довшу мету, бо інакше Захід опиниться тільки в ролі спомагача, без жадних матеріяльних й політичних зисків. Покищо такої стратегії немає, натомість існує хаотичне випреджування один одного у переговорах і відвідинах між представниками Заходу і Сходу, пропозиції великих кредитів для відбудови совєтської господарської системи і тримання при життя політики гласности й перебудови, що її намагається ввести в життя з великими труднощами теперішній керівник СССР Міхаїл Ґорбачов з горсткою прихильників і мабуть більшою когортою противників. Є й такі, що проповідують інші, ще більш утопійні справи, як, наприклад, створення пляну Маршала для СССР, чи договорів на взірець Ялти.

Жадна з цих пропозицій не заторкує основної проблеми, тобто проблеми повної свободи, плюралістичної політики, допущення до голосу народу, хочби в самому СССР, говориться тільки про гласність, перебудову і „досягнення" М. Ґорбачова. А тимчасом проблема, яку не легко буде розв'язати, це не тільки сама перебудова і навіть не забезпечення майбутности М. Ґорбачова. Совєтська система, побудована на засадах сталінізму, конституованого терору і ленінської теорії однопартійної монополії, почала завмирати, або краще сказати увійшла в глибоку, а може навіть постійну кризу. Криза не розпочалася з приходом до влади Ґорбачова і, очевидно, не закінчиться за його життя.

Криза комуно-московської системи переходить різні стадії: історичну, коли тамошні керівники, між ними Нікіта Хрущов і М. Ґорбачов, говорили про занепад комунізму, якщо не вносити до нього потрібних змін; ідеологічну, коли навіть вчення самого В. Леніна ставиться під сумнів; економічну, коли дефіцит почав перевищати відсотково навіть такі країни, як Арґентина чи Бразилія; національну виповнену конфліктами центрального керівництва з неросійськими народами і сателітними державами, які домагаються поширеної свободи, а навіть повної державної самостійности і суверенности, балтійський приклад національної свободи поширився на центрально-азійські республіки і Україну; внутрішньо-партійну, де консервативні сили сьогод-

(Закінчення на стор. 4)

В Афганістані ведуться тяжкі бої за місто Джалялябад

Кабуль, Афганістан. — Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Джан Ф. Бирнс інформує, що в околиці міста Джалялябад ведуться тяжкі бої між антикомуністичними відділами-муджагедінами і урядовим військом комуністів, не тільки за здобуття міста, яке є стратегічно важливим центром для здобуття столиці Кабулю. Доказом того, що комуністичний уряд президента Наджібулли хоче за всяку ціну втимати місто під своєю контролею є не тільки концентрація ударового війська коло Джалялябаду, але також обстрілювання партизанських позицій з тяжких совєтських ракет, які розриваючись знищують кругом себе все, що живе, на просторі кількох кілометрів.

Раніше комуністичне військо не користувалось такими ракетами, вони були тільки в розпорядженні совєтського окупаційного війська, яке, відходячи з Афганістану, залишило ракети для комуністів, а велику частину совєтські літаки довезли ще до Кабулю в останній хвилині.

Чи зуміють комуністи зламати своїм ракетним обстрілом силу муджагедінів, які у числі приблизно 30,000 війська майже з усіх сторін оточили Джалялябад, треба сумніватися, але обстріл ракетами довколишньої околиці несе зі собою великі страти в людях і матеріялі для партизанів. Наприклад, військові спеціялісти ЗСА і деяких західньоевропейських держав думають, що відкладання головної офензиви муджагедінів на опірні пункти комуністів, працює не в їхню користь тим більше, що крім ракет комуністичний уряд вживає інтенсивну пропаґанду, метою якої є моральний розклад партизанського руху, до речі і так поділеного на кілька ідеологічних груп, які не конче зі собою співпрацюють.

Совєтські ракети із засягом 250 миль можуть, практично кажучи, осягнути кожну військову базу муджагедінів і тим самим послабити їх бойову спроможність. До речі, ракетні вистрільні комуністів знаходяться в околиці Кабулю, віддаленого від Джелялябаду приблизно на 100 миль, і вони попадають в ціль партизанських баз. Не треба виключати, що ракетним обстрілом керують перебрані в афганський одностій совєтські вояки і старшини, залишені з метою зберігати якнайдовше при житті комуністичний уряд.

Після першого обстрілу комуністи подали, що муджагедіни втратили 380 своїх вояків, між якими були також чимало пакістанських дорадників і два американські громадяни, хоч комуністична пропаґанда не подає прізвищ забитих. Однак вже самий натяк на присутність американців і пакістанців в Афганістані мавби оправдувати таку ж присутність совєтських „дорадників", якщо такі в майбутньому будуть виявлені.

ЦК КПСС ПРИЙНЯВ ПРОПОЗИЦІЮ М. ҐОРБАЧОВА ПРО ЗМІНУ АҐРАРНОЇ ПОЛІТИКИ

Москва. — Центральний Комітет Комуністичної партії Совєтського Союзу прийняв, на пленарній сесії, яка розпочалася в Москві 15-го березня, пропозицію генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР Міхаїла Ґорбачова про основні зміни в аґрарній політиці і перехід сільського господарства в основному у приватні руки, хоч ані Ґорбачов, ані його колеґи з ЦК немали відваги признатися до цілковитого провалу колгоспної сільськогосподарської політики, що її започаткували творці комуно-московського імперіялізму в пізніх 20-их і ранніх 30-их роках, створивши при тому штучний голод в Україні від якого померло голодовою смертю принаймні сім мільйонів селян. Тодійшній імперський диктатор Йосиф Сталін і його помічники, одиниці з них ще й досі живуть на вигідних пенсіях, хотіли силою заставити селянина піти у колгосп, а при тому знищити не тільки його господарку, але велику частину свідомого еленату, який у своїй суті був вороже найставлений до большевицького есперименту і до большевизму взагалі.

Первісний проєкт М. Ґорбачова про винайм селянами колгоспної землі на 15 років нявився донічого, ніхто, крім одиниць, ним не захоплювався і селяни, навіть ті, які люблять працювати на землі, отягались з „випозиченням" панчизняно-колгоспної землі. Теперішня пропозиція, яка була прийнята в четвер, 16-го березня, передбачає винайм землі від держаи на ціле життя з правом наслідства, якщо в родині знайдуться діти, які захочуть продовжувати продукувати сільськогосподарські продукти з користю для держави і для себе особисто.

Пленум ЦК КПСС також погодився цілковито перебудувати структуру керівництва сільськогосподарським сектором, дозволити групам селян закладати кооперативні господарства з рівним розподілом духоду, допустити приватну ініціятиву господарів у підборі форми господарювання тощо. Поінформовані особи в Москві кажуть, що наради пленуму, зокрема дискусія над новою аґрарною політикою М. Ґорбачова, була дуже гостра. Єгор К. Лігачов, який дуже рідко виступає на пресових конференціях, зустрінувся після закінчення четвергової сесії з групою закордонних кореспондентів і заявив: „прошу зрозуміти мене, в нас у Політбюро і Центральному Комітеті панує повна однозгідність в основних питаннях політики і економіки, в тому числі і сільського господарства". При тому він підкреслив, що колгоспна система й далі залишається основною лінією сільськогосподаської політики компартії, а приватні господарства створюються виключно на добровільній базі, як свого роду експримент, який на практиці може показатися добрим.

Тепер, кажуть економічні спостерігачі, багато залежатиме від місцевих, тобто республіканських чинників. У прибалтиці пропозицію М. Ґорбачова прийняли з ентузіязмом, але у сільськогосподарській частині Росії і Україні ралізація переходу на приватні господарства напевно затягнеться на довше, якщо взагалі не натрапить на спротив.

Щойно практика покаже, чи експерментальна політика у сільськогосподарському секторі буде ефективна і чи вона спричиниться до збільшення прокуктів наглої потреби, — кажуть західні спостерігачі.

Американського вояка обвинувачують у шпигунстві

Франкфурт, Західня Німеччина. — Як оголосили американські військові власті, вояк Майкл Пері (про нього „Свобода" інформувала двічі), який служив у Фульді в Західній Німеччині, офіційно обвинувачений у шпигунстві. М. Пері зник у лютому на десять днів, а після повернення у свою військову частину признався, що побував у Східній Німеччині. До того він був обвинувачений, що самовільно відлучився, та в інших порушеннях військової дисципліни. 21-річний вояк перебуває тепер у в'язниці в Мангаймі.

Як повідомив аґентство Ассошіейтед Пресс представник військових властей майор Семюел Тейлор, міністерство закордонних справ Східньої Німеччини само повідомило американців про те, що Пері перейшов кордон Східньої Німеччини. „Нас повідомили, що Пері сам вступив з ними в контакт", — сказав Тейлор. Вернувшись у Західню Німеччину, вояк приніс зі собою портативний комп'ютер, який забрав зі собою з військової частини перед втечею у Східню Німеччину.

Як говориться у повідомленні, розповсюдженому командуванням 5-го корпусу армії ЗСА у Західній Німеччині, Пері обвинувачено у передачі Східній Німеччині документів і інформацій, що носять секретний характер.

СУА проголосив конкурс

Ню Йорк. — Союз Українок Америки проголошує 8-ий конкурс на приділення стипендії з Фонду СУА ім. Е. Сташків в таких категоріях:

На студії української мови для абсольвентів журналістики, мовознавства, бібліотекарства і музейництва, які плянують використати знання української мови у професійній праці;

На студії для осягнення докторату в ділянках українознавства або порівняльних дослідах у ділянках літератури, історії, соціології, музикології і т.п., після цього коли університет апробує тему;

Допомога у виданні наукової праці з ділянки українознавства, прийняті до публікації авторитетним видавцем.

Висоту стипендії вирішує комісія у кожному випадку. Кваліфікованими кандидатами на стипендії є членки СУА, які вступили до організації принаймні один рік перед внесенням подання про стипендію.

Реченець внесення подання про степендію є 30-го червня 1989 року.

Стипендії у першій і другій категоріях будуть призначені на студії в американських і канадських університетах.

У листі необхідно подати на котру категорію стипендії кандидат хоче внести подання. Про інформації слід звертатися на адресу: Ukrainian National Women's League of America, Inc., Eva Stashkiw Scholarship Fund, 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003.

ВИСТАВКА Т. ШУМИЛОВИЧА

Ню Йорк. — Тарас Шумилович влаштовує виставку своїх картин на Ґовернорс Айленд в Ню Йорку і присвячує її пам'яті Тисячоліття Християнства в Україні. Головною темою являтимуться українські Церкви й писанки, а побічною притягаючі уваги об'єкти на Ґовернорс Айланд і на інших подібних місцях Америки у зв'язку з охороною її берегів. Виставка триватиме від 20-го березня до 29-го квітня ц.р.

Вшанували гуманного лікаря

Берклі Гайтс, Н. Дж. (хвф). — В неділю, 12-го березня ц.р., тут в приміщеннях реставраційного заведення Берклі Плаза в пополудневих годинах відбулося свято-прийняття в честь д-ра Любомира Кузьмака, як признання для нього за віддану лікарську опіку та жертвенну працю для діячів в обороні людських прав, їхніх родин і цілої української громади. Ініціятором цих святкувань була організація Американців в Обороні Людських Прав в Україні, очолювана Боженою Ольшанівською. Крім д-ра Кузьмака була присутня його дружина Оксана та дочка Роксоляна.

Д-р Л. Кузьмак

Господиня прийняття Б. Ольшанівська вітала входячих на залю гостей, дякуючи за звеличання цього особливого свята своєю присутністю. Декілька хвилин після того, як гості засіли за чепурно застелені столи, вона увела на залю прибулого й чимало здивованого від несподіванки д-ра Л. Кузьмака з родиною, що їх оплесками та повстанням з місць щиросердечно вітала зібрана громада. Привітавши звеличника цього свята і всіх гостей Б. Ольшанівська передала провід дальшої програми шкільному другові д-ра Кузьмака, Любомирові Калиничеві.

Трапезу, розпочато молитвою, яку перевів о. Богдан Лукій, парох церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, після чого ведучий програмою просив до слова зголошених промовців. Найперше виступила з подякою і признанням від імени бл. п. ген. Петра Григоренка Надія Світлична, в імени присутнього малого Ростика Цилюпи, українського хлопчика з Польщі, що приїхав сюди лікувати поторощену руку, дякував батько Еміль Цилюпа, а від також присутнього Марка Рубана, українського хлопчини пошкодженого в автомобілевому випадку в Україні, складав подяку батько Петро Рубан. Від Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Нюарку говорив Михайло Цяпка, від 28-го відділу СУА — Ольга Муссаковська, Таїса Богданська дякувала за свого батька, від колеґ-лікарів говорив д-р Юрій Демидович, з подякою і признанням від Головної Управи СУА виступила Лідія Гладка, слово від односельчанина сказав Володимир Кікта, а в імени лемків говорив Олександер Ковар, від 86-го відділу СУА виступила Марія Полянська, зі захопленням говорив про д-ра Л. Кузьмака та його працю для громади Берклі Гайтс колишній посадник цієї місцевости Теодор Романков, член і правний дорадник АГРУ, він і голова Ліґи українських виборців, за щиру опіку над пластовою молоддю дякувала від Пласту а зокрема й від Пластової Станиці в Нюарку Марійка Гельбіґ.

В уяві присутніх постав образ доброго мужа і батька, щирого друга, любленого та шанованого лікаря-опікуна і особи, в якій ласкавий Господь втілив всі прикмети справжньої української людини.

Після промов зі зворушливою піснею-присвятою власної композиції для друга юности, акомпаньюючи на ґітарі, виступив, Л. Калинич.

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

В АНАЛІТИЧНІЙ СТУДІЇ, ЯКА появилася брошурою заходами Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО), спертій на дослідах Центральної розвідчої аґенції (Сі-Ай-Ей), говориться, що політика гласности і перебудови, якою хоче ущасливити совєтських громадян Міхаїл Ґорбачов, не змінить основних цілей комуністів і не поправить, принаймні до кінця цього століття, існуючої там економічної ситуації. Спеціялісти Сі-Ай-Ей передбачають три варіянти можливого розвитку в СССР: якщо Ґорбачов переможе в кожному відношенні то валова продукція всеодно не буде збільшуватися до 2000 року більше як 2,7 відсотка річно. Якщо політика М. Ґорбачова не матими всенародної підтримки, економіка буде занепадати з причини непевности і хаосу. У випадку перемін в СССР до тієї міри, що від Ґорбачова не буде нічого залежати, Совєтський Союз буде вповністю залежний економічно від достав Заходу.

КОМУНІСТИЧНИЙ УРЯД В Афганістані обвинуватив З'єднані Стейти Америки і Пакістан, що вони вмішуються до внутрішніх справ країни до тієї міри, що висилають своїх дорадників і військових старшин на фронт боротьби муджагедінів проти урядового війська. Доказом такого „вмішування" мавби бути загин кількох пакістанців і двох американців під містом Джалялябад, яке повстанці намагаються здобути. Представники Пентаґону катеґорично відкинули обвинувачення Наджібулли і його помічників від пропаґанди, а кабульське радіо після цього більше не повторяло обвинувачення.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ УРЯДОВІ чинники покористувалися випадком вбивства двох палестинських юнаків, 15 і 17-літніх фанатиків, які нібито намагалися перейти кордон і продістатись на окуповані Ізраїлем арабські землі, розвинули широку і голосну пропаґанду у світі про „проникання членів Палестинської Визвольної Організації" на територію Ізраїля для посилання терористичних акцій і заколотів на західньому березі ріки Йордан і в смузі Ґази. Історія, на думку багатьох західніх спостерігачів, є не тільки неповажною, але навіть смішною, бо в культурному світі ніхто не вважає малолітніх дітей „революціонерами", які моглиб загрожувати озброєній по зуби державі Ізраїль.

В АМЕРИЦІ

У ВАШІНҐТОНІ ДАЛЬШЕ продовжуються переслухання номінатів на різного рода ще досі незаповнені пости в кабінеті президента Джорджа Буша. Мова про переслухання сенатського Комісією закордонних зв'язків Лоренса Іглебирґера на пост заступника секретаря Державного департаменту і, як виглядає, то ці переслухання мають велику подібність до тих попередніх переслуханнях, що увінчалися неуспіхом для Джана Тавера. У цьому випадку сенатори обидвох партій зацікавлені спілкуванням кандидата з двома дорадчими фірмами, котрі очолює колишній секретар Державного департаменту Генрі Кіссінджер. Їхнє зацікавлення випливає з того, що Л. Іглебирґер минулого року отримав від згаданих фірм 916,000 дол. частинно як платню, а решту, як нагороди за виконану працю для деяких найбільших міжнародних підприємств у світі. Комісія домагається від кандидата поіменного названня цих підприємств, одначе він відмовився від їх виявлення з огляду на довірочні договори з цими підприємствами.

ЗАБОРОНА ПРОДАЖУ ОВОЧІВ спроваджуваних з Чіле продовжується, тисячі тонн чілійських овочів чекає на перевірку інспекторів, а тим часом грошові втрати торгівців і продавців овочів зростають вже не з дня на день але з години на годину. Для покупців це також створює певного рода дилему бо не знають що купувати, а що ні, тим більше коли тепер деякі продавці продають чілійські овочі під маркою овочів з Каліфорнії. Все це тільки збільшує втрати, а Уряд дальше настоює, що краще втратити гроші, як життя. Ціла та афера базується на двох ягідках винограду, на яких знайдено ціянкалій.

ГОЛОВНІ УРЯДОВЦІ Департаменту здоров'я та зберігань, нюйоркського стейту заявили, що стейтові загрожує брак води. Вони підкреслюють, що ця ситуація може бути найбільш критичною в історії стейту і тому пропонують вже цими днями проголосити примусові обмеження в уживанні води для поливання трави і миття авт. Найбільше загрожені браком води це само місто Ню Йорк та ще декілька повітів, переважно в долині ріки Гадон.

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ інформують, що президент Джордж Буш сильно залицяється до конґресменів-демократів щоби дістати їхню підтримку в справі допомоги для нової політики в Центральній Америці. Його намагання це спроба для одобрення його політики у тих країнах обидвома партіями Конґресу, одначе співпраця демократів у цьому напрямку йде дуже повільним кроком. Допомагає призидентові Бушові в цьому й державний секретар Джеймс Бейкер, даючи змогу деяким демократам глипнути на окремі точки наміченої політики з вимогою щоби про неї говорити перед її опублікуванням. Ця новонамічена політика пропонує надальше, тобо принайменше до лютого 1990 року, втримувати табори нікараґуанських повстанців у Гондурасі на пограничі з Нікараґуа. Одначе знавці вашінґтонської політики завважують, що жадних заключень не можна наразі робити, аж до часу коли напрямні цієї політики будуть офіційно представлені Конґресові до одобрення.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Свободолюбний рух в Україні

Андрій Боголюбський походом від Суздаля на Київ, у 1169 році, пограбуванням його і спаленням, дав передсмак того, що діялося за царату і большевицького правління. Залишаючи на боці минуле та займаючись сучасним ми тут, вільні українці, з подивом прислухувались до визвольних національних рухів у прибалтійських країнах на північний захід від України і в мусулманських країнах ген далеко на сході, до національного руху на Кавказі, у Грузії і Вірменії, та вичікували вісток, коли й на Україні появиться щось подібне. Українські туристи з Америки і Канади, які їдуть в Україну, здебільшого до своїх рідних, не всилі привезти повєжні інформації про тамошній правозахисний рух. Нам залежить на документації щодо дійсности в Україні — однаково з ділянки русифікації, як гідної реакції на яничарські методи правління Володимира Щербицького. Ми надзвичайно раді кожному такому документові, який потверджує наші сподівання, що Прибалтика й мусулманський світ не єдині, які прагнуть свободи, та що Україна „ще не вмерла".

Таким відрадним останнім документом є проголошена на першій сторінці „Свободи" з 7-го березня ц. р. „Резолюція". Уже з самого під заголовка цього документу можна дізнатися, що постала в Україні Координаційна Рада Української Гельсінкської Спілки, яка у цій резолюції уточнює своє становище до різних актуальних проблем. Якщо хтось подумав би, що цю резолюцію складено поза Україною, то це невірно: за нашими найбільш вірогідними інформаціями повний текст був продиктований телефоном з Києва. До ери Ґорбачова така телефонічна комунікація громадян СССР із „ворогами народу" була неможлива, але при всіх неґативах постаті Міхаїла Ґорбачова треба йому признати, що він таки звільнив людей з-поза залізної завіси від страху і зробив у цій залізній завісі поважні щілини.

Нема у цій резолюції цієї свободолюбної точки над „і", що її поставила у своїх зверненнях до Верховної Ради у Москві мала Естонія.

Не можна дивуватися. В наддніпрянській Україні шкільництво все ще зрусифіковане і панує КҐБ. У резолюції закликається до єдности всіх „демократичних організацій, рухів і фронтів" в Україні, значить — вони існують. Говориться там про філії Української Спілки в Україні. З тексту резолюції довідуємося, що в Україні постали „неформальні організації", з якими Спілка прагне співпрацювати. Застерігається проти авторитарного характеру будь-якої організації. Перестерігає, щоб не в'язатися і не співпрацювати з „всесоюзними" організаціями: це дипломатичне окреслення російських організацій і ця резолюція стверджує стовідсоткову правду, що Україна і її діти мають сумний досвід із співпраці з російською демократією.

Надзвичайно розумною точкою резолюції є рекомендація шукати порозуміння з Польщею, з поляками. Правильно згадується там про робітничу спілку у Польщі „Солідарність": від 1980 року, від народин „Солідарности" у портових доках Ґданська — українці в Польщі поголовно заявились „за" „Солідарністю" і проти існуючого в Польщі режиму і всі симпатики „Солідарности", яка стала наче символом свободолюбного руху, змінили свій підхід до України й українців. Права шовіністична ідеологія Романа Дмовського все ще має у Польщі своїх звеличників, але молодше покоління здебільша прихильніше Лехові Валенсі, як Романові Дмовському.

Резолюція верхівки Української Гельсінкської Спілки закликає українську громаду в діяспорі до єдности. Скільки разів на сторінках „Свободи" появлялися заклики до єдности, скільки зусиль зробила в тому напрямку Координаційна Рада, як одна з двох централь українців в Америці — даремно. Резолюція каже, що єдність української еміґрації потрібна „задля праці для України". Покищо тріюмфують ті, яким залежить, щоб такої праці для України не було і щоб було роз'єднання.

Це добра, розумна, реалістична резолюція. У теперішній ситуації із всевладою Щербицького не можна ставити свободолюбної точки над „і". Ґорбачов толерує його в Політбюрі, бо при всіх „плюсах" політики Ґорбачов — він такий сам єдино-неділимець, як його царські попередники. Цей останній документ, що його проголосила Гельсінкська Спілка, ще раз доказує потребу, необхідність, підтримувати морально і матеріяльно Гельсінкську Спілку — „задля добра України. Вона збільшила наш оптимізм щодо відродження свідомости — „хто ми і чиї ми діти" також в Україні. У Львові теж скрізь лунає українська мова, відбуваються віча. Одеса зрусифікована, але вже й у Києві чути українську мову. А від мови, від культури прийдуть і політичні вимоги.

Анна Білик

„ЩЕ РАЗ ЗАМИСЛИТИСЯ?"

Так назвав свою статтю В. Десятников в газеті „Радянська Україна" з 7-го лютого цього року. Він нібито розпочав статтю зі звітом про збори Народного Руху України, але вправний писака і вмілий демагог швидко змінив тактику, щоб завести читача в неясність і оминути головну мету програми Народного Руху України. Правду кажучи, із величезної статті так і не видно програми Народного Руху. Лише зпоміж рядків можна догадуватись, про що на зборах йшла мова. Отак читач довідується про те, що було на зборах сказано про брак гласности й перебудови на Україні.

Тут Десятников зразу зазначає: „Ми знаємо, що перебудова йде нерівномірно. Її хвилі, досягаючи десятки регіонів, стають тихою сонною гладінню. Дехто навіть твердив, що вся наша республіка є чимось на зразок заповідника застою. Та ось деталь на спростування цієї думки. Щойно українське телебачення дало розгорнуту передачу про збори, яким присвячені ці нотатки. В ній прозвучали практично всі виступи. Май же без скорочень". Хитрий автор вжив ще слово „майже", але забув про те, що інформація і то одна інформація в телебаченні ще ніяк не є доказом про перебудову в Україні, яка є мов би музеєм брежнєвських кадрів.

Десятников зазначає, що були різні виступи, але для своєї статті він вибрав лише слова тих, якими він може запровадити читача в оману. Отак він цитує Щербака, який сказав, що „Існують політичні реалії, з якими не можна не рахуватися. Ми творимо історію і будь-яка поспішність тут недоречна". Політичні реалії на Україні — це брежнєвський заповідник в ЦК КПУ, а порада, не спішити сперта на переконанні, що колись перебудова скінчиться і тоді виявиться, що „творці історії" правильно поводились, коли не ризикували.

Звичайно, що за всіма старими звичками Десятников висунув наймудрішого промовця — завідуючого ідеологічним відділом ЦК КПУ Л. Кравчуком і ствердив, що той має найбільшу й єдину правду. Тут спритний журналіст намагається довести правоту не менш спритного партійного ідеолога. Таким чином, вихований в демагогії Десятников, за підтримкою слів безпомилкових партійних діячів і сталінської конституції виступає проти пропозицій, які були висунені на зборах Народного Руху України. Насамперед йшлося проти пропозиції на зборах — пот ребу заміни загальнонародної власности республіканською. Десятников питає — чому? Він не спростовує цю пропозицію, як антинародну, чи антисовєтську. Він не здатний зрозуміти, що держава повинна служити людям, а земля, як вже казав Ленін, повинна належати тим, хто на ній працює.

Зокрема у наступ пішов Десятников на програму Народного Руху, коли мова зайшла про українську мову. Вимогу удержавнити мову республіки, тобто надати їй законності й прав, які від неї забрав сталінсько-брежнєвський режим, Десятников бачить, як порушення демократії. Яку демократію можна порушувати в недемократичній системі і які демократичні закони він має на увазі з часу недемократичного застою, загальновідомо. Йдеться про так званий демократичний вибір мова і демократичне зречення рідної мови.

Одне забув Десятников — право на демократичний розвиток рідної мови, на демократичне вивчення рідної мови. Це право існує в демократичних країнах Заходу в багатонаціональних країнах Швайцарії, Бельгії, в яких не існує державна дискримінація мови котроїсь з національних груп і кожен має право вивчати мову, яку хоче поряд з рідною. Вимога й надання можливостививчати рідну мову є найдемократичнішим принципом цивілізованого світу, а позбавлення рідної мови дорівнює середньовічному періодові права сильного. Звичайно, Десятников не проти української мови він навіть робить пропозицію щодо української мови — „зайнятись перевихованням і пропаґандою української мови — ось вірний шлях!" — вигукує він. Спритний пропаґандист забув, що йдеться не про гопак чи народну пісню, а про тисячолітнє культурне надбання 50-мільйонного українського народу. І рідну мову слід не пропаґувати, а вивчати.

Перевиховували людність України вже царські прислужники, які останнього українського гетьмана Калнишевського в сибірській тюрмі не перевиховали, пробували перевиховати і сталінсько-брежнєвські прислужники голодом і холодом в Україні й на Сибірі,а пропаґанда не припинялась. Про величезні успіхи в розвитку культури України існують численні пропаґандивні матеріяли, але саме пропаґанда привела українську мову до занепаду. І якщо комусь потрібно „Ще раз замислитись", то Десятников повинен би бути першим, щоб задуматись, бо перебудова й гласність в Україні вимагають конкретного застосування, а не пропаґандивної реклями, яку Десятников пропонує й для української мови замість надання їй державного статусу.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про закон Гіппократа у практиці

Останній рік незвичайно сильно змінив наше життя і тут на вільних американських землях і на далекій для нас, але завжди близькій українській землі.

А власне кажучи, ця зміна прийшла, здається, із пропам'ятним для цілого світу днем 26-го квітня 1986 року, коли Чорнобиль висунув своїм нещастям Україну на передове місце та від цього моменту вже не треба ніколи пояснювати ніякому чужинцеві, де ця Україна і що там сталося.

Але щойно останній рік відкрив досі майже герметично закриті двері між Україною а світом і перлини, які змогли передістатися на Захід без великих перепон були ці найбільше нещасливі — хворі, яким медичні засоби СССР не могли ніяк допомогти.

Хто із нас мав нагоду пережити зворушливі перші хвилини приїзду Марка Рубана чи Ганнусі Сверстюк, хто бачив стурбовані обличчя їхніх матерів — напевно цього ніколи не забуде. Важко також забути старання, зусилля і сердечну опіку, що цим першим нашим хворим дітям з України дали наші поодинокі лікарі. У тому ми бачили далеко більше як звичайне виконування обов'язуючого їх закону Гіппократа, а глибокі людські та патріотичні почування.

Що громада зуміла належно це оцінити, ми побачили в останніх днях, коли українська спільнота спонтанно подякувала одній із таких виїмкових одиниць, своєму лікареві. Це дуже похвально і корисно, але цей один спорадичний випадок не може ніяк вистачити, а тільки насуває багато свіжих думок.

Пригадуємо добре, коли ми у нашій рубриці „Про це і те" заторкнули проблему зорганізованої, а не лише спонтанної опіки над тими нашими земляками, що приїздять до нас з України чи то з причини затяжних недуг чи з інших. Це викликало голосне обурення однієї допоміжної організації, яка виконує величезну працю, однак не може всьому подолати. При тому, як це завжди буває існує у нас постійна боротьба, хто і скільки допоможе і кому належиться найбільше признання за цю допомогу. Тому наші міркування ішли у напрямі зорганізованої, але всеціло охоплюючої допомоги нашим братам, що опинились тут серед нас і вже тут залишаються, або бажають залишитися.

І так тепер, коли відзначали одного із наших лікарів, коли знаємо добре про повну самопосвяти працю декількох інших, насувається питання — чи закон Гіппократа не обов'язує усіх однаково? Чи ця так потрібна лікарська допомога для тих, які приїжджають до нас сповнені надії на виздоровлення не вимагає всецілої зорганізованої акції усіх українських лікарів?

Ми добре знаємо, що радіяція після вибуху реактора в Чорнобилі не могла залишитися без наслідків і ці наслідки будуть показуватися у найближчих роках, особливо на дітях. Ми пережили перший випадок із приїздом Ганнусі Сверстюк (хоча ніхто не доказав на 100 відсотків, що причиною її стану є те, що народилася вона коротко після 26-го квітня 1986 року). Як довідуємося приїхала вже до Канади в останньому часі друга українська дівчинка з такими самими об'явами злоякісного тумору на мозку. А скільки їх ще може приїхати? А що з іншими, що будуть потребувати особливого лікування наслідком радіяції, в наступних роках?

Чи не час подумати про те вже тепер і підготовити відповідну, зорганізовану акцію? Адже навіщо імпровізувати в останній хвилині цю чи іншу акцію і здаватися на почуття обов'язку у своїй професії та доброту серця поодиноких людей.

Усім нам добре відомо, що українці якщо йдеться про допомогу своїм землякам стоять усі без виїмку з відкритим серцем і відкритою кишенею, але... роблять це спонтанно завжди в останній хвилині, або коли вже запізно.

Чомусь плянування на довшу мету та добра організаційна система не притаманні нашій вдачі...

О-КА

Андрій Бук

ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДБАЧЕННЯ НА 1989 РІК

II.

Будова і продаж домів зростуть,-департаментових впаде, через високі мортґеджі,які зростуть до 11.5 відс. Автомобільна індустрія далі зростатиме через нижчі ціни від імпортованих і зменшений імпорт з Японії на 7 відс., з країн „чотири тигри": Південної Кореї, Тайвану, Сінґапуру і Гонґ-Конґу (в липні буде прилучений до КНР) на 9 відс. Найбільший дохід минулого року мав Форд 5.6 більйона долярів, Дженерал Моторс — 4,9 більйона долярів. Крайслер випустить на ринок новий модель 10-циліндрового спортового авта, 300 коней сили, який буде зуживати вісім літрів бензини на один кілометр. Летунські лінії далі будуть у фінансових проблемах, через збільшені лети, брак летовищ і контролерів — пілотів летунства. Ціни на квитки зростуть, відклики і спізнення зменшаться. Найбільша фірма будови літаків „Ейр-Крефт" збільшить продукцію літаків „Боїнґ" через рекордові замовлення з минулого року (1.150 літаків) і вже поверх 80-767 моделів цього року. Через аварії минулого року, спричинені дефектом моторів Департамент авіяції, після докладної інспекції 48 літаків зліквідував, а 200 вживаних поверх 25 років цього року замінить. Летунська фірма „Мек Доннелл Давґлес" дістала замовлення від держав вільного світу на 250 літаків, моделів типу МД-11 на загальну суму 10 більйонів долярів.

Ціни на нафтові продукти не зростуть через гіперпродукцію (брак згоди 13 членів ОПЕК-у), великі резерви і запаси імпортерів та відкриття нових великих джерел нафтової ропи. Імпорт оливи і бензини збільшиться через зменшену домашню продукцію з причини низьких цін і збільшене запотребування для зростаючої економіки. Кон сумція енерґії зросте на 1.6 відс. — 17.3 мільйона барилок денно. Ціни на нюйоркській і світових біржах падуть. Наступна конференція членів ОПЕК-у в березні у Відні.

Ціни на фармерські продукти і фармерські доходи зростуть (минулого року фармери мали 60 більйонів долярів доходу) через збільшений експорт), минулого року 95 мільйонів метричних тонн. Резерви збіжжя зменшилися, бо минулого року використано на експорт через зменшений на 35 відс. врожай, спричинений посухою, яка зліквідувала 16,000 фармерів і 18, 000 худоби. Нові замовлення на поверх 30 мільйонів метричних тонн головно до СССР і КНР (9 мільйонів вже експортовано), збільшить ціни до 10 відс., експорт і доходи фармерів. Брак опадів-снігу, за виїмком кількох центральних стейтів (40 відс. менший від минулого року) захитає збір зимових, фармери збільшать на 15 відс. посівну площу зернових на весну, що збільшить видатки, через вищі ціни на 10 відс. на інвентар і штучні погної.

Захитаний від двох років фінансовий стан ощадностево позичкових інституцій не поправляється. Минулого року, як подає Дирекція федеральних забезпечень, — зліквідовано 280 — втратили 39 більйонів долярів через злу господарку, зловживання і нерозважні позички, а 400 дальших у дефіцитах. Через захитаний стан американські громадяни в грудні вибрали 8.1 більйона дол. більше, як вклали і далі вибирають. Форд купує чотири фінансові інституції (балянсова сума вісім більйонів долярів) з вкладом 180 мільйонів долярів і 1.6 більйона долярів федеральних субсидій на 10 років. Урядові субсидії — 50 більйонів долярів з податків підприємств у новому фіскальному бюджеті не поможуть, як твердить багато керівників ощадностево-позичкових інституцій, 1,000 інституцій буде зліквідованих, або злучаться з іншими і платники податків втратять 50 більйонів долярів.

Доляр, який за останні роки втратив 55 відс. на вартості, втратить дальших 10 до 15 відс., що збільшить експорт, зменшить торговельний дефіцитовий балянс, (минулого року зменшиться 33 більйони долярів до 137 біл. дол), і збільшить туризм. Минулого року звидіjло ЗСА 34 мільйони туристів, найбільше з Канади, Европи і Японії, бизнес мав 35 мільйонів долярів доходу. Цього року звидить 36 мільйонів туристів — шість відс. більше.

Підсилить економічний ріст ліквідація 88 військових баз (40 на терені ЗСА, — 9 цього року), що заощадить поверх 6 більйонів долярів. Утримання поверх 700 баз у цілому світі коштує річно більйони долярів. Ліквідація у деяких стейтах стрічається з протестами, бо 5 до 10,000 затруднених втратить працю, збільшить безробіття.

Біржа, після „чорного понеділка" в жовтні 1987 року (впала на 509 пунктів) минулого року відзискала втрату і зросла на 11 відс. (найбільше зросла японська — 38 відс.), цього року предсказують біржеві аналітики, зросте на 250 пунк тів.

Великий вплив на економіку буде мати новий бюджет на фіскальний 1988-89 рік, на загальну суму один трильйон 160 більйонів долярів з дефіцитом 93 більйони долярів, збільшений президентом Дж. Бушом на десять більйонів долярів. Зменшено видатки-субсидії фармерам, на медікер (виключивши 56 мільйонів стар ших віком, калік і бідних) і на оборону. Збільшено видатки на 8 більйонів долярів на: едукацію, боротьбу з недугою АІДС, і наркотиками, на бездомних, бідних дітей, стратосферичну експедицію, зоряну оборону, відчищення повітря-кислотного дощу і субсидії ощадностево-позичковим інституціям.

(Закінчення буде)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

НЕМАЄ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ...

Цікаво було прочитати статтю „Про пригоди українського балетного ансамблю в Америці" у вашому щоденнику з четверга 23-го лютого ц. р. (ч. 34.) В нашій пресі в ЗСА майже нічого не пишеться про театр та балет в Україні.

Одначе в заголовку статті неправильно вжито вислову „українського балетного ансамблю. Хоч цей балет працює в Україні, він так, як деякі інші театри на рідних землях, носить назву „російський", як, наприклад, театр ім. Лесі Українки в Києві.

Офіційна назва донецького театру є: Донецький державний академічний російський театр опери та балету. Назву „академічний" признано цьому театрові в 1977 році.

Така назва театру відмічена в третьому томі, стор. 450. „Української Радянської Енциклопедії", друге видання, англомовній Енциклопедії України том 1, стор. 741, Торонто, 1984, том 16, стор. 544 Української Радянської Енциклопедії, 1-ше видання, Київ, 1964 рік та на поштовій

(Закінчення на стор. 4)

Роман Борковський

МАДЯРСЬКА ІНВАЗІЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ — ПРОЛОГ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

(Головна причина Другої світової війни)

IV.

Пожнив'я загарбання Чехії і Карпатської України

Загарбання Чехії було вершком мирних успіхів Гітлера. Вони пояснювалися готовістю Гітлера іти на риск в час, коли його противники були слабі або нерішучі. В обличчі тих блискучих успіхів навіть скептичні ґенерали далися переконати щодо якоїсь особливої здатности Гітлера, не говорячи вже про широкий загал, який почав вбачати в нім Месію, який виведе Німеччину на шлях могутности і слави, про що мріяв кожний німець, незалежно від його ідеологічно-партійної приналежности.

Але якраз у той час історична Немезида вже почала звертатися проти Гітлера. Найперше це виявилося у зміні настанови англійців. Черчіль пише у своїх споминах, що Чемберлен серйозно приймав запевнення Гітлера про те, що Судети — це остання його вимога, і що Гітлер не хоче ні п'яді чеської землі. Він трактував слова Гітлера на рівні англійського джентлмена, тому після повороту зі зустрічі в Берхтесґадені і Бад Ґотесберзі на летовищі перед зібраною публікою вимахував папірцем з підписом Гітлера і запевняв, що він привіз „мир для нашого часу".

Зломання слова Гітлера і явна брехня зашокували Чемберлена, але рівночасно змусили його позбутися ілюзій і глянути дійсності у вічі. Привладні консерватисти зрозуміли, що війна з Німеччиною неминуча, і почали до неї готуватися. Погоджено, що при найближчій агресії Гітлера Великобританія займе тверду поставу. Неславний „апізмент" закінчився і британський лев почав шкірити свої зуби. В тому пляні прийшли ґарантії для Польщі, згодом замінені формальним оборонним союзом.

Зайнявши Чехію, Гітлер скинув маску поборника етнографічного принципу та самовизначення народів. Він не тільки в реториці, але й на практиці виявив справжнє обличчя безоглядного імперіяліста й агресора.

На закінчення залишається відповісти на два питання, зв'язані з темою. Перше, чи дійсно інвазію Карпатської України можна назвати прологом Другої світової війни? Відповіді на це питання даремно шукати в підручниках історії світової війни. Західні історики такого питання не ставлять. Але для нас, українців, відповідь ясна. Так — це був пролог Другої світової війни, бо аґресором був сателіт Гітлера, який діяв у пляні підготовки війни. Плянування Гітлера вперше зустрілося зі збройним спротивом. Полилася кров українська і ворожа. Дмитро Донцов написав з того приводу у львівському „Віснику", що бойовий спротив січовиків відслонив перед здивованим світом героїчні риси нашої раси. Одна польська газета, яка, як усі поляки, була ворогом Карпатської України, написала, що Карпатська Україна принесла несподіванку, бо в Европі було переконання, що чехи будуть боронитися, а мадяри займуть Карпатську Україну, без спротиву, а вийшло навпаки. Тому треба вклонитися героїзмові січовиків.

Друге питання: чи українські політичні чинники витягнули належні висновки щодо політики Гітлера супроти України? Можна відповісти і так і ні. Так звана пронімецька українська „орієнтація" не сягала дальше бажань, щоб Німеччина зруйнувала status quo, зформований Паризькою конференцією, яка так жорстоко повелася з українським народом. Крім того єдина Німеччина мала силу завалити Совєтський Союз в евантуальній майбутній війні. Натомість, якщо мова іде про програму Гітлера відносно України, то тут ілюзій не було, коли виключити деяких непоінформованих одиниць. Політичні кола пам'ятали дії німців в Україні в 1918 році, а трагедія Карпатської України тільки потвердила неґативну поставу гітлерівської Німеччини до української державности. Такі визначні журналісти, як Зенон Пеленський і Осип Назарук, остерігали від надій на німецьку допомогу і розкривали дійсний характер гітлерівського руху.

Існують закиди своїх і чужих про коляборацію Організації Українських Націоналістів (ОУН) з Німеччиною. Коляборація — тут невідповідний термін, бо він стосується часу окупації. Натомість передвоєнна співпраця ОУН з німцями обмежувалась до деяких військових чинників, які, до речі, ставилися критично до плянів і тактики Гітлера. Натомість у політичній сфері жодної співпраці не було і не могло бути, бо ані Гітлер, ані інші керівники Третього райху не висунули позитивної програми в українській справі. Винятком був А. Розенберґ, але він не мав впливу на формування подій.

Може найкраще з'ясовує критичний погляд ОУН на німців її провідник Євген Коновалець. Євген Бачинський, на основі розмови з Коновальцем, у своєму щоденнику з 1931 року (отже ще перед приходом до влади Гітлера) так передає погляди Коновальця: „Полковник признався, що вже давно мріяв про припинення всяких взаємин з німцями, яким не вірить „на нюх табаки", як колись казали, бо вони напевно зрадять українців і загарбають нашу Батьківщину. Каже, що німці — наші вороги більше за поляків". Як то кажуть, — розумному досить.

З другого боку, українці не могли цілком зірвати своїх зв'язків з німцями навіть після трагедії Карпатської України. Деякі німці прихильно ставилися до українців, і після розвалу Польщі німецька адміністрація не перешкоджала праці українців на наших Західніх землях — Засянні, Лемківщині, Холмщині і Підляшші. На терені окупованої Польщі опинилися випущені з тюрем політв'язні й утікачі від „визволителя" зі Сходу. Отже вимога, щоб українці зайняли протинімецьку поставу ще перед 1941 роком, — не має розумного обґрунтування.

Німеччина покарала сама себе за те, що доручила керівництво своєї держави півграмотному демагогові й безвідповідальному маніякові й через це зазнала найбільшого знищення від часу Тридцятилітньої війни (1618-1648).

Також мадяри разом із розвалом Третього райху втратили те, що вони набули своїм розбійничим наїздом з благословення Гітлера, — втратили Карпатську Україну.

ФОНОТОН УОКЦЕНТРУ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

„Не спочинемо, доки не зберемо запляновані суми 100,000 долярів на частинне сплачення 500,000-го задовження Центру". Це були слова симпатичної, знаної цілій українській громаді Філядельфії, невтомної молодої української активістки Орисі Гевки й інженера Бориса Захарчука, які провадять так званий „фонотон" чи телефонічну акцію на придбання фондів на сплату задовження Українського Культурного Центру у Філядельфії.

Ця телефонічна акція почалася 25-го січня ц.р. і тривала кожного вечора від 6:30 до 9:30 за винятком суботи і неділі.

При шістьох телефонічних апаратах сидять наші молоді люди і дзвонять до українських громадян Філядельфії і околиць, просячи про фінансову поміч.

Спосіб розмови уложений нашим професіоналістом Тарасом Гарматієм, який має в цьому велику практику, бо працює в цій ділянці для Текстильного коледжу у Філядельфії. На основі спостережень пані Орисі, найбільш активною є Доріс Люта, уродженка Англії, дружина Маколи Лютого, який з президентом Центру д-ром О. Черником і Михайлом Кузьмою „днюють і ночують" в Центрі. Пані Доріс, не зважаючи на незадовільне знання української мови, дуже вив'язується зі свого завдання, а коли не може договоритися, кличе когось на поміч.

„Наша ціль, — каже Орися, — зібрати під час цієї акції 100,000 долярів, сьогодні двадцятий день від початку акції, а зібрано 70,000 долярів, і як ми заявили перед тим, будемо так довго працювати, доки не осягнено наміченої суми".

Перед нею велика листа українських громадян Філядельфії і околиць з телефонічними числами і попередньо зложеними чи незложеними сумами. Від'ємно вражає факт, що перед більшістю імен замість попередньо зложених сум стоять зера.

Хто деклярує? — питаю пані Орисю". „Ви не повірили б, дають і чужинці, але найбільше ті, що вже дали передше, а вони звичайно вже в похилому віці. Багато сеньйорів, які зі своїх скромних заощаджень спочатку деклярують менші суми, передумавши через ніч, приносять наступного дня до Центру багато вищі суми. Честь їм і хвала, — каже пані Орися. — Вони розуміють значення Центру для української спільноти. Нам залежить, — продовжує пані Орися, — приєднати нових жертводавців, тому ми ввели бонусову систему, яка полягає в тому, що як хто дасть 250 долярів, одержить „Бонус" на 30 долярів на два обіди в ресторані панів Б. Скульського і М. Кострицького".

Дякую за інформації пані Орисі й інженерові Борисові Захарчукові, які вже тримають телефонічні слухавки та накручують нові числа.

На коридорі зустрічаю президента Центру д-ра О. Черника, який в одній руці тримає посудину з фарбою, а в другій шруботяг, думаю, що буде мати „розмову" зі своєю дружиною, бо на його краватці і сорочці бачу сліди чорної фарби. Про нього говорять, що він може все робити — від складних операцій, які він проводить як лікар-хірург, до інсталяції електрики в Центрі. Думаю, що українська громада оцінює його величезну працю для Центру.

Минаю дві освітлені залі, повні жінок. Це Союз Українок має своє засідання, далі зауважую президента Українського Спортового Осередку „Тризуб" у Філядельфії інженера Ігоря Чижовича, який розмовляє зі своїм заступником мгром Ярославом Козаком. Варто згадати, що ці два великі центри на терені Філядельфії не конкурують між собою, а радше себе своїми програмами доповнюють.

Здалека чую голос бандур — це школа бандуристів, яку провадить інж. Петро Ґурський. У дверях зустрічаю спізненого члена танцювальної групи „Волошки", яка має сьогодні свою пробу.

Двері Центру відчинені для всіх, тому всіма силами допоможім ліквідувати це задовження, яке тяжить на ньому. Як не ми, то хто?

Ярослав Качай

Одна з груп „фонотону" Українського Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії.

(Світлив Микола Лютий).

Українська православна церква в Ґлен Спей

Вже не один раз писали ми про нашу церкву в чарівному куточку між горами в Ґлен Спей. Просили про допомогу, писали про наші труднощі. З хвилини, коли Братський Союз подарував землю для нашої церкви, гурток ентузіястів, на чолі якого стояв Всеволод Саленко, взявся за будову Божого храму, не шкодуючи часу, труду. За деякий час вже стояла силюета церкви. Всеволод Саленко з малою горсткою людей досягнув майже неможливого і за це їм честь і слава.

Починаючи з 80-их років почало прибувати трохи більше людей з різних кінців на постійне поселення. Вже було 12-15 родин. Була вибрана перша церковна управа, яку очолив Василь Пищимуха, а пізніше Володимир Мантика. Церква була відновлена назовні, поставлені бані, посаджені квіти, упорядкована заля і кухня, сестрицтво зібрало гроші на фундаментальні сходи. Все це робилося власними силами, малою горсткою людей. Але нашою мрією було закінчення храму всередині.

І от тепер, коли надзвичайні досягнення, успіхи і майже закінчення давно наміченої мрії, хочеться поділитися цим щастям з людьми, які своїми щиросердечними пожертвами допомогли здійснити цю мрію. З приходом наступного енерґійного голови Олександра Линника праця в церкві закипіла і ожила з новою силою і наша мрія почала ставати дійсністю.

За короткий час зроблено так багато — просто важко повірити. Новий голова зумів зорганізувати людей, фінанси і всю роботу так, що наша церква вже майже готова всередині. Це вчить нас, що можна зробити при добрій організації, добрій волі жертвенних людей.

В різдвяному сезоні О. Линник зверненням, яке сердечно промовляло до кожного, хто його читав, зібрав суму грошей, яка перевищила всі дотеперішні збірки і дала можливість думати про закінчення будови храму. Дуже цінним скарбом для нашої громади став Володимир Мазяр, який безінтересовно, беззастережно взявся допомогти нам у великому і складному ділі. Поборюючи всі труднощі неточностей побудови церкви, бо будували її різні контрактори, В. Мазяр збудував бездоганний макет церкви всередині і праця пішла в рух. Знайшли місцевих контракторів — українців М. Палюгу і М. Грінішака, які чесно і сумлінно, за малу винагороду, виконали свою роботу.

Голова парафії О.Линник і В. Мазяр з першого дня і дотепер, кожного дня перебувають в церкві, наглядаючи, керуючи і допомагаючи в роботі порадами і фізично Зроблено багато: проведено освітлення, зроблена повна ізоляція, заінстальоване огрівання, підлога, хори, стіни. Храм приймає маєстатичний вигляд. Так би хотілося, щоб всі добросердечні жертводавці мали змогу побачити, що зроблено завдяки вам. Серце наповнюється радістю і щастям, що брат братові допомагає в біді, а ще в такому благородному ділі.

Ми вдячні О. Линникові і В. Мазяреві, а також всім людям доброї волі, які їм допомагають. Бажаємо успіхів в дальшій праці, а там її ще багато, аж до повного закінчення.

В червні плянується величаве посвячення нашого храму, про що буде повідомлено в пресі. Ласкаво просимо завітати до нас і на власні очі побачити всю красу.

Людмила Гайдар

ДВА АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ джетові літаки, відбуваючи щоденні вишкільні лети над територією Еспанії, зударись в повітрі. Згідно з інформацією еспанського радіо один пілот загинув, а другий зумів вискочити з парашутом і врятувався. Літаки типу Ф-16 загорілись у повітрі і впали на незаселену частину території.

НАЦІОНАЛЬНА АСАМБЛЕЯ, псевдо-парлямент в Нікараґуа, прийняла постанову про передчасне звільнення 1,933 політичних в'язнів, більшість яких служили колись в національній ґвардії нікараґуанського диктатора Сомози. 39 осіб, особливо старшин цієї ґвардії, не були включені у список запропонований президентом Даніелем Ортеґою. Противники їхнього звільнення заявили, що з їхнього наказу були доконані злочини.

СУД НАД ПІДПОЛКОВНИКОМ Олівером Нортом продовжується. В останніх днях зізнання дає колишній дорадник в справах крайової безпеки Роберт МекФарлейн і у своїх зізнаннях заявив, що він на засіданні 1985 року говорив тодішньому президентові Роналдові Реґенові та віцепрезидентві Джорджові Бушові про те, що підполковник О. Норт час до часу постачає пораду та допомогу нікараґуанським повстанцям в часі коли Конґрес заборонив всяку допомогу. Він заявив, що сам потвердив тодішньому президентові те, що акції підполковника Норта є в рамках закону, одночасно зазначуючи, що його дані про тогочасні дії О. Норта були досить обмежені, бо підполковник О. Норт його про всі свої акції не інформував.

Замість квітів на могилу мого Приятеля

бл. п. д-ра Володимира Мартинця

складаю 100 дол.
на ЦЕРКВУ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в Гантері.

Дорогій Ліді і Родині висловлюю щирі співчуття.

Ірена СУШКІВ

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Українською Громадою, що 13-го березня 1989 р. на 95-му році життя відійшла у Вічність

бл. п.

АННА СТЕФАНІЯ ЛУЖЕЦЬКА

з дому Дзундза

вдова по бл. п. Емануїлові, радникові суду в Перемишлі.

ПАНАХИДА — в четвер, 16-го березня, о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Бугай в Гамтремку.

ПОХОРОН в п'ятницю, 17-го березня 1989 р. о год. 9-ій ранку в церкві Непорочного Зачаття в Гемтремку, Миш.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Родина в Америці
Англії
Україні
Польщі

Ділимось з українською діяспорою болючою вісткою, що в дні 24-го лютого 1989 року відійшла у Вічність з наших рядів в місті Йонкерс, Н. Й.

бл. п.

Дарія Гнатківська-Лебедь

на 77-му році життя

Похоронена в дні 28-го лютого 1989 року в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., в ділянці колишніх вояків Української Повстанської Армії.

Вже на шкільній лавці Дарія Гнатківська стала в ряди Організації Українських Націоналістів і впродовж цілого життя служила ідеї визвольної боротьби української нації. Була ув'язнена довгі роки в польських тюрмах, а згодом в німецьких тюрмах та концтаборах. Авторка спогадів „Бачу як сьогодні", „Катруся Зарицька" й інших, в яких змалювала завзятість і невгнутість українських революціонерів та важкі фраґменти визвольної боротьби.

Хай вічною буде пам'ять про світлу Покійну серед нас та наших наступних поколінь.

Мужеві Покійної Миколі Лебедеві, доньці Зоряні, Внукам, всім Рідним та Подругам з равенсбрюку — наші найглибші співчуття.

Світова Ліґа Українських Політичних В'язнів

ПОДЯКА

З волі Всевишнього 11-го квітня 1988 року відійшла від нас у Вічність наша Найдорожча і Незабутня ДРУЖИНА, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.

СТЕФАНІЯ з ЧИЖОВИЧІВ ПУШКАР

Цією дорогою складаю усьому громадянству, що так чисельно взяло участь у похоронах та, прощаючи в останнє Покійну Стефанію відпровадили на вічний відпочинок.

Зокрема дякую Преосвященнішому і Дорогому Владиці Іванові Прашкові, що під час перебування у Філядельфії відвідав хвору Дружину й уділив Їй єлеопомазання. Дякую Високопреосвященнішому Митрополитові Стефанові Суликові за молитви і переслані співчуття. Сердечно дякую Високопреподобним отцям у Римі за пам'ять, переслані вислови співчуття та поминальні Служби Божі: о. Архимандритові і Синклерові Любомирові Гузарові, у манастирі Студитів, о. митр. Іванові Хомі і митр. о. Іванові Музичці у соборі св. Софії, о. Стефанові Гарванкові у парафії свв. Сергія і Вакха та Жировицької Богоматері. Дякую о. митр. д-р Іванові Шевців з Лідкомбу далекої Австралії за пам'ять, вислови співчуття та поминальну Службу Божу. Особливу подяку висловлюю о. митр. Маріянові Бутринському за відслуження поминальних Служб Божих так у день самого похорону, як рівнож у сороковий день смерти при співучасти членок СУА. Дякую приятелеві о. Іванові Кротцеві за співчуття і поминальну Службу Божу. Моя сердечна подяка настоятелеві парафії св. Архистратига Михаїла о. митр. Зенонові Злочовському за труд і вмілу організацію похоронних відправ, та гарну прощальну проповідь під час поминальної Служби Божої. У похоронних відправах взяли участь і співслужили Високопреподобні отці: митр. д-р Іван Білянич, крил. Ярослав Шуст, крил. Тома Бариляк, о. Маріян Процик — і за труд. і участь у похоронних відправах сердечно дякую.

Під час Панахиди від зорганізованого жіноцтва тепло прощали колишню голову СУА: Лідія Бурачинська від СФУЖО, голова Марія Савчак від Централі СУА, Людмила Чайківська від 43-го Відділу СУА, Марійка Кондра від Округи СУА. Від Патріярхального Світового Об'єднання прощав проф. Леонід Рудницький, від Парафіяльної ради церкви св. Архистратига Михаїла містоголова Теодор Крочак, від журналу „Патріярхат" і Крайової Управи УПТ в ЗСА ред. Микола Галів. Сердечно дякую вельмишановним паням і панам за гарні і теплі промови і вислови співчуття.

На закінчення похоронних обрядів відбулись поминки у приміщеннях парафії св. Архистратига Михаїла, які солідно і гарно приготовило Сестрицтво св. Анни під проводом голови Евгенії Колтун, за що сердечно дякую. Під час поминок Покійну Дружину прощали: від Фундації Приятелів Української Енциклопедії і Енциклопедії Діяспори мґр Володимир Баранецький, Сестра Францішка, ЧСВВ від Студійного Осередку Української Культури при Менор коледжі, Оксана Фаріон від 90-го Відділу СУА, Дарія Кузик і д-р Микола Ценко як приятелі родини. Усім сердечно дякую за дуже гарні прощальні слова. Поминками незвичайно вміло і гарно проводив ред. М. Галів. На тому місці складаю мою щиру подяку за велику допомогу і моральну підтримку так під час недуги моєї Покійної Дружини, як рівнож у хвилинах Її смерти і під час самих похоронів.

Особлива подяка проф. Левові Шанковському за справді дуже гарний коментар написаний для радіоавдиції ім. Володимира Блавацького, як рівнож дякую Евдокії Блавацькій за виголошення його у день самих похоронів. У сороковий день смерти були організовані Служби Божі і поминальні сходини у таких Округах СУА: Ню Йорк, Філядельфія, Чикаґо і Дітройт, за що сердечно дякую.

На мої руки вплинуло багато листів із різних сторін діяспори від організацій і приятелів. Скоро одна після похоронів тяжка операція і шпитальне лікування унеможливили мені в час відповісти. Цією дорогою складаю сердечну подяку за переслані листи і телеграми із висловами співчуття слідуючим організаціям: СФУЖО на руки голови Марії Квітковської, Централі СУА на руки голови Марії Савчак, Окрузі СУА Чикаґо на руки голови М. Наваринської, 64-му Відділові СУА в Ню Йорку на руки голови Христини Навроцької, Менор коледжові на руки президентки Сестри Марії Кекилії Яросівської, ЧСВВ, Об'єднання Українських Католицьких Організацій в Австралії на руки голови ред. Юрія Венґльовського, УПСО на руки голови інж. Василя Колодчина, Централі Українських Кооператив. Дякую усім друзям і приятелям за переслані вислови співчуття. Зокрема сердечно дякую моїй шваґровій Нюні Михалюк за Її велику і повну посвяти допомогу в часі довгої і тяжкої недуги моєї незабутньої Покійної Дружини. Без Її допомоги, я сам ніколи не міг дати належної вигоди й опіки, яку мала моя Покійна Дружина. Дякую похоронному заведенню Насевичів за гарну і справну допомогу у переведенні похоронів. Дякую сердечно усім, що так щедро жертвували на різні цілі замість квітів на свіжу могилу. Хай Всевишній Господь прийме Ваші молитви і пожертви та наділить Вас своїми ласками.

У глибокому смутку залишений муж

ВОЛОДИМИР

На Служби Божі зложили: Стефанія і Юрій Бережницькі, Іванка й Олександер Білик, Анна Богачевська, Ірина і Богдан Гнатюк, Оксана і Володимир Ґной, Анна й Іван Дзівак, Іванна федорів, Стефан Ковалишин, Теодор Крочак, Марія і Олег Лисяк, Ілько Михайлюк, Евгенія і Сидір Новаківські, Люба і Маркіян Онуферки, Ірина і Ярослав Падох, Оксана Поритко, Макс Романчук, Анна і Петро Тарнавські, Христина і Богдан Турченюки, Христина Чорпіта, Марія і Ігор Чижович, Тетяна і Зенон Цісик — разом 210 дол.

Замість квітів на свіжу могилу із висловами співчуття зложили на:

Будову церкви св. архистратига Михаїла — по 100 дол. — Христина і Володимир Баранецькі, Дарія Кузик, Ефрозина, Лев і Стефан Луцишин; по 50 дол. — Лівія і Юліян Балан, Павло Джуль, Ірина і Ярослав Качанівські, Наталія і Василь Качмар, Марія Сташинська, Люба і Роман Тимчуки; по 25 дол. —Славомира і Мирон Білас, Теодор Крочак, Олена Кузьмінська, Зоряна й Александер Луцький, Тетяна і Роман Левицький, Зенон Маланчук, Христина Маєвська з дітьми, Марія і Омелян Ортинські, Стефанія і Лев Пушкар, Стефанія і Роман Ракочі, Максиміліян Романчук, Марія і Ігор Чижович, Марія і Ярослав Щуки; по 20 дол. — Ярослав Бобинський, Ольга і Степан Голуб, Зеня і Микола Галів, Анна й Іван Дзівак, Христина і Любомир Демянчук, Тетяна й Іван Ільчишин, Анна і Ярослав Климовські, Володимира і Микола Кавки, Ілярій Мазепа, Люба і Маркіян Онуферки, Іванна Осідач, Люба й Ігор Пак, Алекс Савицький, Марія Сенейко, Олександра і Маріян Стасюк, Юлія і Володимир Шашаровські, Марія Шумська; по 15 дол. — Ніна Квашинська, Ева й Олег Пушкар; по 10 дол. — Антоніна Аннюк, Ірина й Антін Бачмага, Теодозія Гаврилів, Ірина і Богдан Гнатюк, Михайло Елько, Таня Дяків Оніль, Зенон Козакарський, Евдокія і Дмитро Кифюк, Марія і Іван Куземські, Софія і Любомир Люба, Наталія і Володимир Масюк, Ілько Михайлюк, Теодор Рак, Стефанія і Йоан Ракочий, Анна і Микола Скібіцкі, Ліза і Володимир Чепіль — разом 1.505 дол.

На Український Музей у Ню Йорку: 100 дол. — Евген Чижович з родиною; по 50 дол. — Товариство Українських Інженерів Ню Йорк, Ірена і Лев Кушнір; по 25 дол. — 11-ий Відділ СУА, 13-ий Відділ СУА, 54-ий Відділ СУА, НАТАЛІЯ і Іван Даниленки, Оксана й Евген Фаріон, Марія і Петро Кондра, Калина Козак, Анна і Роман Максимович, Теофіля Мельничук, Ірина й Александер Михалюк; по 20 дол. — Ірена Гаврилів, Лукія і Теодозій Гриців, Марія і Іван Куземський, Людмила і Зенон Чайківський, Олена і Володимир Шиприкевич; по 10 дол. — Катруся Березяк, Оксана Гораєцька, Марія Данилів, Каролина Конрад, Теодора Кузьмович, Надія Оранська, Ірина Райнер, Стефанія Ракоча, Марія Романець; по 5 дол. — Ольга Богачевська, Стефанія Голіната, Стефанія Григорчук, Стефанія Колодій, Іванна Осідач, Анна Суха; разом 670 дол.

На журнал СФУЖО „Українка у світі": по 25 дол. — Стефанія і Евген Зиблікевич, Христина і Богдан Турченюк, Дарія і Ігор Шуст; по 20 дол. — Зеня і Микола Галів, Марія і Ігор Чижович; по 10 дол. — Ольга Лукасевич, Таня Дяків-Оніль, Оксана Поритко, Люба і Маркіян Онуферки, Евгенія і Сидір Новаківські, Марія і Микола Касіян, Ірена Щука; разом 185 дол.

На журнал „Патріярхат": по 50 дол. — Рома й Ігор Гайда, Ірина і Володимир Медухи; по 40 дол. — Олена, Юрко й Оксана Годованці; 35 дол. — Зеновія і Омелян Хабурські; 32 дол. — Степан Гук; по 30 дол. — Галя і Зенон Кохановські, Дарія Кузик, Олександер Пришляк; по 25 дол. — Марія Клячко, Ольга і Михайло Ковальчуки, Ліда і Василь Колодчин, Галина Крохмалюк, Ярослав Кривяк, Надія і Микола Кунинські, Ева Піддубчишин, о. Богдан і Володимира Смик, Роман Смик, Сидір і Марія Тимяк, Ярослав Ратич, Дарія і Ігор Шуст, Марія і Ярослав Щуки; по 20 дол. — Микола і Зірка Галів, Олена і Юліян Головчак, Наталія і Василь Качмар, Ярослав і Іванна Клим, Теодор Крочак, Евстахія і Мотря Мілянич, Роман і Юліяна Осінчук, Зеня і Олександер Черник, Марія і Ігор Чижович, о. Ярослав і Олександра Шуст; 15 дол. — Марія і Мирон Масюки; по 10 дол. — Богдан Артимишин, Ірина і Богдан Гнатюк, Анна й Іван Лзівак, Олег Пушкар, Марія Шумська; разом 797 дол.

На Студійний Осередок Української Культури при Менор коледжі у Філядельфії: по 500 дол. — Сестра Марія Хомин-Куруц, Христина Хомин-Їжак; 100 дол. — Христя і Андрій Филипович; по 25 дол. — Арета й Іван Вовк, Люба і Маркіян Онуферки; разом 650 дол.

На медичні потреби дітей у Бразилії: 250 дол. — сестрінки; Марія Кравчик, Ірина Мадай і Таля Гевко; разом 250 дол.

На Релігійне Товариство Українців Католиків св. Софія, ЗСА: 25 дол. — Ольга й Евген Филипович; по 20 дол. — Теодозія і Михайло Депутат, Ярослава й Остап Олесницькі; разом 65 дол.

На УОКЦентр у Філядельфії: 25 дол. — Богдан Катамай; 15 дол. — Меліта й Орест Мартинович; разом 40 дол.

Разом .... 4.372 дол.

У НЮ ЙОРКУ ПРЕДСТАВНИКИ угрупувань письменників та організацій боротьби за людські права зустрілися з дипломатами Організації Об'єднаних Націй щоби передати їм прохання з підписами 2,000 письменників з цілого світу в справі письменника Сальмана Рушді. Вони домагаються щоби цю справу розглянути на Раді Безпеки ООН, а зокрема погрозу аятолли Хомейні на життя письменника за написання книжки „Диявольські вірші".

Крайова...

(Закінчення зі стор. 1)

свої зобов'язання до кінця 1987 року (залягає із сумою 1,803 дол., тільки тому, що скарбник УАКРади не був про це повідомлений), а УККА залягає із сумою 45,605 дол., яку досі ще не вирівняв.

Після звіту голови доповнювали його поодинокі члени Екзекутиви, реферуючи про свої ділянки праці. Вичерпно звітував скарбник Р. Данилюк який подав фінансовий звіт за останній рік. Скарбник підкреслив, що УАКРада виповнила свої фінансові зобов'язання до СКВУ та подав деякі завваги до свого друкованого звіту. В дальшому звітували: кореспонденційний секретар і пресовий референт д-р Роман Барановський, який подав і долучив писемний звіт, інж. Михайло Нич, інж. Юрій Іхтіярів та представники, що брали участь в переговорах з представниками УККА і Конференції Безсторонніх Організацій в справі створення одної централі.

Дуже цікаві були звіти представників відділів УАКРади. Звітували представники таких місцевостей і стейтів: інж. Зенон Васылькевич — Дітройт, Миш., інж. Михайло Нич — Філядельфія, Степан Максимюк — Вашінгтон, А. Фалько — Бриджпорт, Конн., М. Турецький — Ню Йорк, Осип Труш — Ню Джерзі-Ірвінгтон, д-р Олег Волянський — Кергонксон, Н.Й., і д-р Т. Сендзік — Трентон, Н.Дж. Деякі відділи, як Чикаго і інші, надіслали свої звіти листовно. Представники відділу Баффало, Н.Й., повідомили в останній хвилині, що не можуть приїхати, бо всі лети через снігову бурю припинені.

Діяльність у відділах залежала від місцевих обставин і кількости активістів. У деяких відділах, таких як Дітройт, Філядельфія, Кергонксон, існувало узгіднення з відділом УККА у справі спільних святкувань національних річниць. Вони звичайно відбувалися за ротаційною системою або спільно. В інших місцевостях, наприклад в Баффало, співпраці не було, бо місцеві фанатики не хочуть визнати існування Відділу УАКРади.

Після звітів відбулася дискусія, яка схвалила в загальному діяльність Екзекутиви, а зокрема діяльність деяких відділів, як Дітройт, Філядельфія, Баффало та інших.

В точці про плян праці порушено ряд важливих справ і схвалено: пожвавити, а радше відновити, організаційну працю. Члени Екзекутиви, які можуть, повинні відбути поїздку в терен. Особливо на часі є оснування відділів в Рочестері і Бостоні. Треба також пожвавити працю кореспонденційним шляхом і то в обі сторони, від Екзекутиви і від відділів. Зокрема відділи повинні присилати дописи про свою працю до „Бюлетеня" Екзекутиви УАКР на адресу пресового референта Р. Барановськогго. Скріпити співпрацю з Закордонним Представництвом Української Гельсінкської Спілки і підтримати орган спілки „Український Вісник" який перевидає ЗП УГС;

По лінії допомоги підтримати фінансово організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ), яку очолює Божена Ольшанівська і Фонд допомоги уркаїнським втікачам з Польщі та інших сателітних країн, які тепер находяться у Відні під опікою Українського Представництва, що його очолює д-р С. Наклович, а яким загрожує депортація через брак фондів.

В осередках рішено брати участь у відзначуванні 175-ліття народин Тараса Шевченка, 50-ліття Карпатської України та імпрезах Року Української Мови. Ініціювати спільні громадські комітети. Нав'язувати зв'язки з американськими кореспондентами, які їдуть до СССР і постачати їх відповідно літературою. Підтримувати зв'язки із правозахисниками і діячами культури в Україні. Різко відрізняючи московського окупанта та його вислужників-яничарів від українського народу, ми не повинні ні на хвилину вагатися простягнути нашу руку братам в Україні, щоб скріпити їхні змагання за мову, культуру, історію та вкінці за повну свободу та незалежність. Ми повинні належно розуміти і оцінити кожний крок наших братів в Україні. Кожний здобуток наших братів в Україні йде на ряту нок нашого народу (із звіту голови д-ра Флиса).

Рішено подати до преси заяву із виясненням чому переговори між УАКРадою і УККА не увінчалися успіхом та спростувати невірні інформації в пресі, що УАКРада залягає із вкладками до СКВУ.

Також рішено вести підготову до Конвенції УККРади, яка відбудеться у Філядельфії від 20-22-го жовтня 1989 року.

Висловлено жаль, що наполегливі заходи при видатній допомозі Владики В. Лостена і Конференції Безсторонніх Організацій довести до порозуміння і створення одної спільної центральної репрезентації українців в ЗСА, з вини УККА не увінчалися успіхом.

Збори схвалили запропонований скарбником бюджет на 1989-90 роки.

Нюйоркський Відділ гостив учасників зборів обідом в ресторані УНДому.

З. Бжезінскі...

(Закінчення зі стор. 1)

ні чи завтра будуть пробувати позбутися М. Горбачова і його експериметнів (Єгор Лігачов, Віктор Чебріков та інші); конституційно-правну — має Москва право чи не має далі застосовувати доктрину Леоніда Брежнєва і тримати під контролею сателітні країни. Польща і Мадярщина вже починають вириватися з-під цієї контролі, а інші, як Чехо-Словаччина, Болгарія чекають на свою чергу.

Коротко: втримати при житті імперію системою однопартійности, затримання ленінської філософії і засудження сталінізму, ледве чи вдасться. Без сумніву М. Горбачов знає про ці справи дуже добре. Його промова на форумі Генеральної асамблеї ООН в грудні 1988 року є наглядним свідченням цього і вказує, що він хоче уникнути ще одного періоду холодної війни, у якій СССР все, економічно принайменше, програвав.

Тому Захід повинен збудитися з летаргічного сну і рожевих мрій і, використовуючи наснату до плюралістичної системи країнами Сходу, випрацювати свою власну стратегію, закинувши мрії про Ялту, детант, поширену співпрацю між НАТО і Варшавським Пактом тощо.

Тільки самою інвестицією більйонових фондів в совєтську економіку Захід затримає здійснення основних змін в напрямі свободи, якої так прагнуть народи Сходу, каже Бжезінскі, статті якого причиняються до широкого освідомлення суспільства на Заході.

Вшанували...

(Закінчення зі стор. 1)

Під кінець прийняття д-р Л. Кузьмак з дружиною Оксаною підходив до гостей, а гості до них, і гуторили, дякували і бажали собі взаємно всього добра. Треба сказати, що ті, які вшановували д-ра Л. Кузьмака, а в першу чергу ініціятори з АГРУ не забули й про пам'ятку з приводу цієї святочної зустрічі та, як особливий вияв вдячности вручено йому збірку творів Тараса Шевченка.

Ще довго гуторили присутні про щедрість, вирозуміння, опіку та всесторонній вияв людськости д-ра Л. Кузьмака, як до пацієнтів, так і до близьких, друзів чи знайомих.

Можна сказати, що всі промовці, згадуючи фрагменти з життя д-ра Л. Кузьмака — його роки в гімназії і на студіях, як теж і лікарську практику, особливо підкреслювали його великі досягнення у хірургії, а з цим престиж серед лікарів світу та притаманну і Богом дану прикмету його характеру — його гуманність та бажання нести допомогу українській людині, коли цього вимагає момент.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АТАШЕ в Москві підполковник Данієл Фенсис ван Ґанді став жертвою совєтської відплатної політики і, після розмови в міністерстві закордонних справ, незабаром виїде з родиною до ЗСА. Він відмовився відповідати на запитання західніх кореспондентів і покищо від всяких коментарів у справі закидів проти нього. Як відомо, недавно Уряд ЗСА „видворив" совєтського „дипломата" — шпигуна підполковника Юрія Пастусова, доказавши йому, що він займався шпигунством в користь Совєтського Союзу. Американський старшина є першим дипломатом за останніх два й пів року, який був змушений покинути територію СССР з наказу міністерства. У періоді поліпшення відносин між ЗСА і СССР обидві надпотуги старалися оминати конфліктних ситуацій, а деякі шпигунські справи зі сторони совєтських „дипломатів" просто не виявлялись на зовні, щоб не ускладнювати відносин.

У ФРАНЦІЇ ПРАВІ, ТОБТО консервативні політичні партії, знову починають здобувати грунт під ногами. У виборах, які відулися там минулої неділі, 12-го березня, в багатьох повітах, містах і містечках, консервативні кандидати здобули 45,5 відсотків усіх голосів, а соціялісти і решта лівих та центрових партій 44,5 відсотків. Збільшується також відсоток голосуючих французів. Тоді коли у парляментарних виборах брало участь тільки 66,8 відсотків, то тепер у повітових це число збільшилось на понад 70 вістоків, до речі, найвище з усіх західньоевропейських держав. Комуністична партія губить голоси виборців і тим самим вплив у місцевих та крайових урядах.

ДЕПАРТАМЕНТ ТОРГІВЛІ, опублікувавши свої зіставлення за місяць січень, виказує, що дефіцит ЗСА значно поправився, тобто обнизився до суми 9.5 біл. дол., завдяки спадові імпортованого товару. Це зіставлення показує найкращі осяги від місяця жовтня 1988 року у міжнародній торгівлі, надвишку торговельного зиску з Европою вперше за п'ять років та найменший дефіцит в торгівлі з Японією за останніх два з половиною років. Найвищі чиновники торговельного діла в Уряді президента Джорджа Буша, Роберт Мосбакер, секретар Департаменту торгівлі, та Карла Гіллс, торговельний представник, обоє висловилися дуже позитивно про ці зіставлення, називаючи цей звіт „дуже заохочуючим".

АҐЕНТСТВО АССОШІЄЙТЕД Пресс інформує з Ташкенту, що совєтський уряд вирішив віддати у користування мусулманів велику святість Ісляму — коран із VII століття, який зберігся в одному з ташкентських державних музеїв. Тисячі мусулманів з усіх кінців Середньої Азії приїхали в столицю Узбекистану, щоб особисто побачити перенос прикритої зеленим бархaном великої книги, що її несли на своїх плечах мусулмани з молитвою і окликами: „Аллах великий". Декому з вірних вдалося навіть прорватись через кільце міліції і доторкнутись рукою сукна, яким була прикрита книга корану. Книга на протязі кількох віків зберігалась у столиці московської імперії Петербурзі аж до 1917 року, тобто до большевицького перевороту. Після того її перевезли до Ташкенту.

РУМУНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Ніколае Чавшеску розпочав новий наступ на правозахисні групи і опозицію в середині Комуністичної партії. Згідно з повідомленням румунського аґентства „Анджерпресс" головний прокуратор Румунії зарядив перевести докладне слідство у справі дипломата Мірчі Рачану, якого обвинувачують у шпигунстві і зраді батьківщини. „Зрада" Рачану мала б полягати в тому, що він „зачасто" зустрічався з амбасадором З'єднаних Стейтів Америки в Букарешті. На думку румунських еміґрантів режим Чавшеску надумав шпигунське діло проти Рачану й інших румунських дипломатів для того, щоб застрашити противників диктатора в компартії, які почали відкрито домагатися демократизації Румунії і уступлення Чавшеску, якщо він не може погодитися з перемінами, які проходять в кожній соціялістичній країні.

ЯПОНСЬКІ ДЖЕРЕЛА повідомили, що Адміністрація президента Джорджа Буша плянує вивести з острова Окінава ескадрилю стратегічних розвідчих військових літаків і військовий персонал, тобто відповідну частину війська, яке обслуговувало цю базу. У повідомленні Пентаґону, ані японського уряду не говориться чи згадана база буде цілковито зліквідована, чи її переберуть під свою контролю японці. Згідно із новою стратегією Пентаґону ЗСА замінюватимуть свої розвідчі літаки типу СР-71 розвідчими сателітами, які скоріше і точніше передаватимуть відомості про рух військ, літаків і кораблів Совєтського Союзу. Колись ці „чорні птиці", так популярно називали розвідчі літаки, контролювали переважно територію Північного В'єтнаму і Північної Кореї.

КОЛИШНІЙ ПАРТІЙНИЙ лідер Чехо-Словаччини Александер Дубчек, владу якого придушили совєтські танки і війська Варшавського Пакту в 1968 році, зліквідувавши так звану „Празьку весну", заявив під час інтерв'ю з кореспондентом „Голосу Америки", що теперішні керівники Чехо-Словаччини супротивляються, щоб незалежні аналітики і вчені дали оцінку подій з 1968 року і витягли з цього відповідні висновки. „Це небажання глянути правді в очі, не дозволяє компартії і її теперішнім керівникам признатися до помилок". Дубчек думає, що поки розпочинати нову політику гласности і перебудови на взірець СССР, треба наперід усунути, чи зглядно заповнити білі плями в історії. Дубчек засудив також теперішню політику переслідування урядом інакомислячих осіб і влаштовування показових процесів над дисидентами.

ФЕДЕРАЛЬНЕ ПРАВЛІННЯ ХАРЧІВ і ліків на початку цього тижня попередило американських покупців про те, щоби стрималися з купівлею овочів спроваджуваних з Чіле, зокрема беззерняткового винограду, тому, що у філядельфійському порті у транспорті овочів з Чіле, знайдено сліди ціянкалію в двох виноградинах. Під цю пору більшість овочів у крамницях ЗСА імпортовані з Чіле і таке попередження державними чинниками може дуже дорого обійтися продавцям овочів. Офіційні чинники заявили, що ще 2-го березня ц.р. в Чіле погрожували, що транспорт овочів поза границю буде затруєний, тоді це сприйнято, як нешкідливий вибрик. Хоча кількість найденого ціянкалію не є небезпечною, то пересторога є в силі, бо уважається небезпечною загрозою життя американських громадян.

Немає...

Закінчення зі стор. 2

коверті виданій міністерством зв'язку з датою 10-го лютого 1983 року.

В Донецькому театрі опери та балету працювали та працюють теж і українці, наприклад, артист балету Олексій Ковальов (нар. в 1932 році в селі Піски Ворошиловградської области), диригент Тарас Микитка (нар. в 1939 році в Стрию), хоровий диригент Микола Тараканов (1898-1976р.р.; нар. в Єлисаветграді, тепер Кіровоград, помер в Києві), співачка Раїса Колесник) нар. в 1939 році в місцевості Буринь, Сумської области), режисер Євген Кушаков (нар. в 1929 році в Києві), співак Микола Момот (нар. в 1932 році в селі Гродівка, Донецької области) та інші.

Це сумне, але правдиве, що в столиці української области немає українського театру опери та балету, тільки існує російський.

Андрій Даріян Сольчаник

● РІЗНЕ ●

ВІДІЙШЛИ
● ВІД НАС ●

МИРОСЛАВ ПЕТРІВ, член УНС Відд. 479-го Т-ва „Крути" в Філядельфії, Па. помер 2-го листопада 1988 року на 63-му році життя. Нар. 27-го грудня 1924 року в Крихивці, Україна. Членом УНС став 1955 року. Залишив у смутку брата Василя. Похорон відбувся 7-го листопада 1988 року на цвинтарі Св. Марії в Абінгтоні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ВАСИЛЬ ШЕВЦІВ, член УНС Відд. 8-го Т-ва „Подільська Січ" в Йонкерсі, Н.Й., помер 15-го січня 1989 року на 80-му році життя. Нар. 1909 року в Мт. Кармел, Па. Членом УНС став 1941-року. Залишив у смутку дружину Марію, синів Василя мол. і Йосифа та дві внучки. Похорон відбувся 18-го січня 1989 р. на цвинтарі св. Йосифа в Йонкерсі, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Марія Кульчицька, секр.

ПАВЛО МУХТА, член УНС Відд. 13-го ім. Св. Миколая у Вотервліті, Н.Й. помер 26-го січня 1989 року на 83-му році життя. Нар. 1906 року у Вотервліті, Н.Й. Членом УНС став 1966 року. Залишив у смутку дві сестри Катерину і Югаску і двох братів Петра і Дмитра з родинами. Похорон відбувся 30-го січня 1989 року на цвинтарі Св. Миколая в Колоні, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Павло Шевчук, секр.

ПЕТРО ГАРАСИМ, член УНС Відд. 220-го ім. свв. Петра і Павла в Чикаго, Ілл. помер 27-го січня 1989 року на 77-му році життя. Нар. 1911 року в Мацьковичах, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Софію, трьох синів Івана, Мирона і Славка з родинами, брата Василя і сестру Катерину в Україні. Похорон відбувся 2-го лютого 1989 року на цвинтарі „Вознесіння" в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа

МИРОН ГУНЧАК, член УНС Відд. 371-го в Нюарку, Н. Дж. помер 2-го січня 1989 року на 66-му році життя. Нар. 10-го квітня 1922 року в Підгайцях, Україна. Членом УНС став 1978 року. Залишив у смутку Ярославу Гунчак. Похорон відбувся 6-го січня 1989 року на місцевому цвинтарі в Глен Спей, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

КАТЕРИНА СЕНИК, член УНС Відд. 107-го ім. св. Івана Хрестителя в Геммонд, Інд., померла 26-го грудня 1988 року на 59-му році життя. Нар. 1929 року в Геммонд, Індіяна. Членом УНС стала 1973 року. Залишила у смутку дві дочки Марцю Сеник і Павлю Сванстром з мужем і дитиною. Похорон відбувся 27-го грудня 1988 року в крематорії в Парк Форест, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Василь Ванджула, секр.

● FOR SALE ●

● НА ПРОДАЖ ●

● BUSINESS SERVICE ●

●FUNERAL DIRECTORS●